

24 december 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Bogaard, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum]
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [datum] lid van de Congregatie Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 juli 2013. Op 11 september 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], destijds Provinciaal Overste. Op 3 december 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn vertrouwenspersoon mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. J.P.C. van den Bogaard. Namens de Congregatie zijn verschenen broeder [naam], plaatsvervangend Provinciaal Overste van de Congregatie van de Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes en broeder [naam].

2. De klacht

2.1. In de periode van 1963 tot 1968 verbleef klager in [instelling] in [plaats]. Klager was zes jaar oud toen hij door tussenkomst van de Kinderbescherming en zijn voogd in [instelling] werd geplaatst. Aangeklaagde was verbonden aan [instelling]. Hij verzorgde de leerlingen voor en na schooltijd. In de herinnering van klager was aangeklaagde tevens 'invaller' van de avond- en nachtverzorger. Ook overdag was aangeklaagde aanwezig binnen [instelling]. Aanvankelijk vond klager aangeklaagde, in vergelijking met andere broeders in [instelling], aardig. Zo liet aangeklaagde de kinderen rustig eten, daar waar andere broeders de kinderen soms sloegen.

Op een dag speelden de kinderen verstoppertje in het bos. Klager en aangeklaagde verstopten zich achter een zandheuvel. Om zich extra klein te maken kroop klager dicht tegen aangeklaagde aan. Dit gaf klager een behaaglijk gevoel. Lang mocht dat niet duren; in de

beleving van klager begon aangeklaagde hem daarna seksueel te misbruiken. Klager zat toen in de derde klas. Het seksueel misbruik bestond uit het volgende:

Op de slaapzaal waar klager sliep, stonden vier rijen met bedden. Klager lag in de rij het dichtst bij de deur, omdat hij 's nachts in bed plaste. Aangeklaagde haalde klager geregeld midden in de nacht uit bed en nam hem mee naar de toiletten om te plassen. Als klager daarna weer terug in bed werd gelegd door aangeklaagde, kwam aangeklaagde bovenop hem liggen en maakte 'rijbewegingen' tegen het lichaam van klager aan. Dit gebeurde ongeveer een keer per week.

Ook gebeurde het dat aangeklaagde klager meenam naar aan aparte kamer in de hoek van de slaapzaal, waar aangeklaagde sliep. Klager herinnert zich dat hij door aangeklaagde werd gedwongen om bij hem in bed te komen liggen. Aangeklaagde reed dan met zijn blote geslachtsdeel tegen klager aan totdat hij een orgasme kreeg.

Klager schat in dat dit misbruik ongeveer 30 keer heeft plaatsgevonden in de jaren 1965 tot ongeveer 1967. Aangeklaagde was tijdens het plegen van het misbruik grotendeels naakt. Klager kon zijn borsthaar en blote penis voelen.

In het laatste schooljaar is klager een aantal keer weggelopen, omdat hij zich niet meer wilde laten misbruiken of mishandelen.

2.2. Door het seksueel misbruik had klager erg veel last van nachtmerries. Ook begon hij al op 12-jarige leeftijd met het drinken van alcohol, hetgeen klager onder andere wijt aan het seksueel misbruik door aangeklaagde. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in alcoholmisbruik.

Vanaf het moment dat klager na het afronden van de LTS weer thuis kwam is 'de bom gebarsten'. Klager raakte betrokken bij vechtpartijen en kwam in contact met politie en justitie. Klager voelde een sterke aversie tegen autoriteiten en voelde zich altijd bedreigd. Zijn gedrag destijds brengt hij in direct verband met het seksueel misbruik door aangeklaagde. In [instelling] heeft het daar aanwezige gezag (een aantal broeders) hem misbruikt waardoor zijn vertrouwen in gezag/autoriteit ernstig is beschadigd. Ook thans nog vertrouwt klager niemand.

Doordat klager zeer wantrouwend van aard is, heeft zijn huwelijk geen stand gehouden. Hij kon moeilijk relaties opbouwen en in stand houden. Met mensen samenleven of werken lukte niet, omdat klager zich te dominant en autoritair opstelde.

Klager heeft tot 2007 nooit aan iemand verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde. In 2007 heeft klager zich evenwel gewend tot mevrouw [naam], die sindsdien zijn vertrouwenspersoon is. Aan haar heeft klager, voor het eerst in 2007, melding gemaakt van het seksueel misbruik door aangeklaagde. De therapiegesprekken met mevrouw [naam] werpen hun vruchten af, maar de problemen van klager zijn nog niet opgelost. Klager blijft mensenschuw. Dankzij de hulp van zijn vertrouwenspersoon is klager inmiddels al wel in staat om meer activiteiten te ondernemen dan voorheen.

2.3. Klager wenst dat zijn verhaal kenbaar wordt gemaakt en dat de behandeling van zijn klacht kan bijdragen aan zijn verwerking van hetgeen aangeklaagde hem destijds heeft aangedaan. Daarbij verzoekt klager de door hem geleden schade te vergoeden.

Voorts hoopt klager dat door zijn klacht meer aandacht komt voor de problematiek rondom het systeem van de Kinderbescherming en Jeugdzorg.

3. De reactie

Het is onbekend of aangeklaagde nog in leven is en zo ja, waar hij verblijft. Een weerwoord van de zijde van aangeklaagde ontbreekt om die reden.

De Overste van de Congregatie heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht in de archieven van de Nederlandse Provincie. Hieruit is onder andere naar voren gekomen dat aangeklaagde van [maand] [jaar] tot [maand] [jaar] op [instelling] werkzaam was. Van [maand] [jaar] tot [maand] [jaar] was aangeklaagde elders werkzaam, maar in [maand] [jaar] kwam hij weer terug op [instelling]. Hier werkte aangeklaagde tot zijn vertrek uit de Congregatie d.d. [datum].

De Overste concludeert dat uit de archieven geen informatie is verkregen dan wel aanwijzingen zijn gevonden die de klacht van klager kunnen ondersteunen. Ook bij de Commissie Deetman is niets van dien aard omtrent aangeklaagde bekend. Om die reden kan de Congregatie de klacht van klager bevestigen noch ontkennen.

Mocht aangeklaagde zich evenwel schuldig hebben gemaakt aan het seksueel misbruiken van klager, dan heeft aangeklaagde daarmee ernstig misbruik gemaakt van zijn positie ten opzichte van de positie van klager. Het leed dat dit klager berokkend heeft, treft de Overste zeer. Wanneer aannemelijk moet worden geacht dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt, dan zijn excuses namens de Congregatie op zijn plaats. De Overste heeft duidelijk gemaakt dat de Congregatie bereid is met klager in gesprek te treden en hem bij te staan in zijn verwerkingsproces.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 48 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Nu niet mogelijk is gebleken te achterhalen of aangeklaagde nog in leven is kunnen deze feiten niet in detail worden onderzocht. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. In de periode tussen 1965-1967 kwam aangeklaagde met enige regelmaat bij aangeklaagde in bed liggen en reed dan met zijn lichaam tegen het lichaam van klager aan. Ook nam aangeklaagde klager mee naar zijn eigen chambrette om daar hetzelfde te doen. Aangeklaagde was dan vaak naakt en reed net zo lang tegen klager aan totdat hij een orgasme kreeg.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van mevrouw [naam] van 10 mei 2012, waarin zij verklaart dat klager tijdens een consult op 3 september 2007 aan haar heeft verteld over seksueel misbruik door aangeklaagde. Deze verklaring van mevrouw [naam] wordt ondersteund door de zeer precieze verslaglegging van de consulten die klager heeft gehad. Zo schrijft zij bij het consult van 3 september 2007 onder meer: *'Internaat [plaats]: [klager] werd door broeder [naam] 's nachts uit bed gehaald en via wc meegenomen in bed op kamer van deze broeder, hier bedreef hij seks met [klager]. Andere keren kwam dezelfde broeder bij [klager] in zijn bed liggen, ook hier pleegde deze broeder seksuele handelingen.'* In dit verband acht de Klachtencommissie het van belang dat mevrouw [naam] is verbonden aan de Vereniging ter bevordering van Alternatieve Geneeswijzen en dat zij is ingeschreven in het BIG-register als erkend verpleegkundige.

De Klachtencommissie is van oordeel dat voornoemde verklaringen van mevrouw [naam], voldoende steun geven aan de klacht van klager.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas negen jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Klager had aanvankelijk ook een goed gevoel bij aangeklaagde, hij voelde zich bij hem op zijn gemak. Aangeklaagde was vriendelijk en sloeg de leerlingen niet. Iets wat andere broeders in de herinnering van klager wel voortdurend en zonder reden deden. Aangeklaagde heeft misbruik gemaakt van zijn positie ten opzichte van klager en klager daardoor leed aangedaan.

4.5. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuinging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed. Hiertoe is reeds een eerste stap gezet. Klager heeft een gesprek gehad met broeder Van der Steen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van O.L. Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 december 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en dr. P.J.A. van Panhuis, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.